

Vattentjänstplan för Simrishamns kommun 2023–2035

Samrådshandling

Innehållsförteckning

Ordlista	2
Inledning.....	5
Del 1: VA-utbyggnadsområden	6
Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster	6
Utbyggnadsområden på landsbygden.....	7
Utbyggnadsområden kopplat till översiktsplan Framtiden	11
Översiktsplanens bebyggelsestrategi och ställningstaganden	11
Del 2: Skyfallspåverkan VA-anläggningar	13
Dricksvatten	14
Spillvatten.....	14
Dagvatten	15
Del 3: Handlingsplan allmänt VA	15
Handlingsplan övergripande VA.....	16
Handlingsplan Ledningsnät.....	16
Handlingsplan Dricksvatten	17
Handlingsplan Spillvatten	19
Handlingsplan Dagvatten	21
Ansvar för dagvatten	23
Fastighetsägare	24
Kommunen	25
Väghållare	25
Österlen VA.....	25
Handlingsplan Skyfall	25
Del 4: Konsekvenser av åtgärderna i Vattentjänstplanen.....	26
Hållbarhetspolicy för perioden 2021-2030	27
Undersökning av betydande miljöpåverkan	28
Bilagor.....	28
Referenser, underlag och källor.....	28

Ordlista

ABVA

Allmänna bestämmelser, kommunens föreskrifter för användningen av allmänna VA-anläggningen.

Allmänt VA

Kommunens VA-anläggningar och tjänster.

Avloppsvatten

Allt använt, smutsigt vatten som når reningsverk via avloppsrören. Samlingsnamn för spillvatten och dagvatten.

Avrinningsområde

Område som avgränsas av vattendelare inom vilken ytvattenavrinningen sker till recipient.

Brunn

Ett grävt eller borrarat hål i marken ur vilket man utvinner vatten. Kan även benämnas vattentäkt.

Dagvatten

Dagvatten är tillfälligt förekommande flöden av regnvatten, smältvatten och framträngande grundvatten som avrinner från mark eller hårdgjorda ytor.

Dricksvatten

Vattnet i kranen, renat till dricksvattenkvalitet enligt Livsmedelsverkets föreskrifter.

Dränvatten

Överflödigt vatten i mark som avleds i rör, dike eller liknande för att hålla torrt kring t.ex. bostadshus.

Enskilt VA

En anläggning för dricksvatten, avloppsvatten eller dagvatten som ägs privat eller drivs som en gemensamhetsanläggning.

Gemensamhetsanläggning

Anläggning som försörjer flera fastigheter med VA-lösning tillsammans.

Grundvatten

Vatten i marken som ligger under grundvattenytan, där vattnets nivå är samma som atmosfärtrycket. Grundvatten bildas när vatten sakta infiltreras i marken.

Infiltration

Vatten rinner sakta genom marken och renas genom sand- eller gruslager där föroreningar binds till partiklar. Infiltrationsförmåga är hur mycket vatten som kan rinna ner genom marken på en speciell plats.

Ledningsnät

Rör som leder dricksvatten från vattenverken, avloppsvatten till reningsverken samt avleder dränerings- och dagvatten från husgrunder, gator och torg.

LAV

Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Reglerar vatten och avlopp.

LOD

Lokalt omhändertagande av dagvatten innebär att kan tar hand om dagvatten, regnvatten eller smältvatten lokalt inom fastigheten istället för att leda det till allmän dagvattenledning.

MKN, miljökvalitetsnorm

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller

miljön i övrigt. Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Recipient

Vattendrag som tar emot avrinning eller avlett vatten.

Relining

En metod för att renovera äldre ledningar genom rörinfodring.

REVAQ

Revaq är ett certifieringssystem med syfte att minska flödet av farliga ämnen till reningsverk, skapa en hållbar återföring av växtnäring samt att hantera riskerna på vägen dit.

Råvatten

Det vatten som vattenverken använder för att producera dricksvatten, kan vara antingen ytvatten eller grundvatten. I Simrishamn är det i dagsläget grundvatten som utgör råvattnet.

Sanering, ledningssanering (VA-sanering)

En åtgärd som syftar till att antingen förnya äldre ledningar eller att dela upp kombinerade system till separata ledningar för dagvatten respektive spillvatten.

Sandfilter

Under dricksvattenproduktionen silas vattnet genom flera lager av sand i en bassäng för att rensa. Man härmar naturen där vattnet vid grundvattenbildning silas genom marken.

Slam

En restprodukt från reningsprocessen vid ett reningsverk. Används till stor del för biogasproduktion och ett slam av god

kvalitet kan användas som gödsel på åkermark.

Skyfall

Häftiga regn som det allmänna rörsystemet för dagvatten inte kan hantera och som orsakar skador för samhället och dess invånare.

Spillvatten

Spillvatten är avloppsvatten från hushåll, skolor, arbetsplatser, handel och service, det vill säga allt som spolas ner i toalett eller avlopp.

Svenskt Vatten

Branschorganisation för landets VA-organisationer. Svenskt Vatten samlar in och bearbetar information, startar upp och genomför utredningar, stödjer forsknings- och utvecklingsarbeten samt arbetar fram råd och anvisningar. Alla resultat presenteras i publikationer samt vid kurser, seminarier och konferenser.

Tillskottsvatten

Vatten i avloppsledningar som inte är rent spillvatten, till exempel dagvatten och inläckande grundvatten samt dricksvatten från läckande vattenledningar. Kallades förr ovidkommande vatten.

VA

Vatten- och avloppsvatten.

VA-försörjning

Kommunens hantering och försörjning av lösningar för vatten och avlopp.

VA-huvudman. Den som ansvarar för VA, oftast en kommun eller ett kommunalt bolag. Simrishamns kommun är VA-huvudman och Österlen VA ett driftbolag.

VA-plan

Ett strategiskt dokument för kommunens VA-planering som bygger på vägledningen

i Havs- och vattenmyndighetens
vägledning 2014:1.

VASS

Svenskt Vattens VA-statistiksystem.
VASS är VA-branschens statistiksystem
som innehåller
sammanställd statistik om
vattentjänstverksamheten. Verktuget
bygger på att användarna dvs VA-
huvudmännen rapporterar in statistik.

Vattenförekomst

Ett vattendrag klassat som vattenförekomst
i VISS.

Vattenskyddsområde

Ett område utpekad som skyddat på grund
av vattentäkt, med
vattenskyddsföreskrifter.

Vattentjänst

Dricksvatten, spillvatten och dagvatten
kallas vattentjänster i lagstiftningen.

Vattentjänstplan

En planering som beskriver hur kommunen
avser att hantera försörjningen av
vattentjänster enligt Lagen om allmänna
vattentjänster för de kommande tolv åren.

Vattentäkt

Grundvatten- eller ytvattenkälla där
vattenverken hämtar sitt råvatten.

Verksamhetsområde

Ett geografiskt område där det är beslutat
att kommunen ansvarar för VA-
försörjningen. Verksamhetsområde
bestäms för vattentjänsterna dricksvatten,
spillvatten och dagvatten. Ett
verksamhetsområde kan vara begränsat till
att bara gälla för en viss vattentjänst eller
flera.

VISS

VattenInformationsSystem Sverige är en
databas som har utvecklats av
vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och
Havs och vattenmyndigheten.

Inledning

Simrishamns kommun har tillsammans med Österlen VA tagit fram en första Vattentjänstplan enligt Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Lagändringen trädde i kraft 2023-01-01 och uppger att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan innehållande kommunens långsiktiga planering av hur behovet och utbyggnaden av allmänna vattentjänster ska tillgodoses (§6 a-d).

Vattentjänstplanen tar sin utgångspunkt i ställningstaganden i översiktsplanen Framtiden och planen är uppbyggd i fyra delar, första delen handlar om VA-utbyggnadsområden följt av Skyfallspåverkan, del tre tar upp handlingsplaner och sista delen beskriver konsekvenser av åtgärderna i Vattentjänstplanen. Parallellt med framtagandet av Vattentjänstplanen ska det även utredas om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Simrishamn kommuns Vattentjänstplan har tagits fram i samarbete mellan tjänstepersoner på Stadsbyggnadsförvaltningen och tjänstepersoner från Österlen VA som är det kommunala driftbolaget för VA. Planen gäller för de kommande tolv åren framåt men planen är inte bindande.

Syfte

Syftet med Vattentjänstplanen är att vara ett underlag för hållbar långsiktig planering som ska redovisa hur kommunen ska

tillgodose kommuninvånarnas behov av allmänna vattentjänster, det vill säga vattenförsörjning och avloppshantering (spillvatten och dagvatten).

Vattentjänstplanen ska även innehålla en bedömning av vilka åtgärder som krävs för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid skyfall.

Kustkommunens Simrishamn

Simrishamn är en kustkommun i sydöstra Skåne med en omfattande turism och en stor andel fritidsboende. I kommunen bor drygt 19 000 invånare, varav drygt 6 500 i centralorten Simrishamn. Under sommaren fördubblas antalet invånare i kommunen, då en stor del av bostadsbeståndet består av fritidsboende. Till år 2032 visar en tidig prognos en ökning till cirka 20 300 invånare.

Process

Vattentjänstplanen ska ut på samråd under sommaren 2023, detta är första gången som det går att tycka till om planen. Där efter kommer planen att bearbetas och en samrådsredogörelse ska skrivas som ska bemöta alla inkomna yttranden och synpunkter. Nästa steg är att ställa ut planen på granskning i minst 4 veckor, detta är andra gången som det går att tycka till om planen. Efter det ska ett granskningsutlåtande skrivas som bemöter alla inkomna yttranden och synpunkter. Det sista steget är beslut om antagande i Kommunfullmäktige, efter ett positivt beslut kommer planen att börja användas.

Avgränsning

De krav som finns beträffande vattentjänstplanens innehåll framgår av § 6b i LAV. I bestämmelsen anges att en vattentjänstplan ska innehålla:

- ✓ kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, och
- ✓ kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning till följd av skyfall.

När bedömning gjorts på VA-anläggningarnas påverkan av skyfall har ledningsnätet undantagits, då arbetet med att bedöma skick och dimension på ca 140 mil ledningar är alltför omfattande för tas med i denna plan. Fortsatt utredning av kommunens ledningsnät kan medföra att denna bedömning kan göras vid framtida revidering av vattentjänstplanen.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Parallellt med framtagandet av Vattentjänstplanen ska det även utredas om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och, om så är fallet, ska en strategisk miljöbedömning genomföras. I den bedömningen som har gjorts, och som presenteras i det avslutande kapitlet, har bedömningen gjort från en övergripande nivå. Detta innebär att en avgränsning har gjorts och att inte enskilda åtgärder som listas i handlingsplanen kommer att utredas i detta skede utan separata miljöbedömningar görs i de enskilda fallen när det blir aktuellt.

Del 1: VA-utbyggnadsområden

Vattentjänstplanen ska redovisa kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster både för de områden som idag omfattas av verksamhetsområde men för även de områden som i framtiden planeras att omfattas av verksamhetsområden. Områden som planeras försörjas genom enskilt VA kommer även att redovisas. Redovisningen är uppdelad i utbyggnadsområden på landsbygden och utbyggnadsområden kopplade till Simrishamns kommuns gällande översiktsplan.

Verksamhetsområde för allmänna vattentjänster är ett geografiskt område där det är beslutat att kommunen ansvarar för VA-försörjningen. Verksamhetsområde bestäms för vattentjänsterna dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Ett verksamhetsområde kan vara begränsat till att bara gälla för en viss vattentjänst eller flera.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

I vattentjänstlagens 6 § framgår att kommunen ska inrätta verksamhetsområde för allmänna vattentjänster om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller för miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avloppshantering i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse. Med större sammanhang menas enligt praxis mer än 20-30 samlade fastigheter men kan det kan röra sig om färre bostäder om det exempelvis finns hälso- eller miljöskäl eller om fastigheterna ligger nära befintligt verksamhetsområde.

I vattentjänstlagen 6§ har ett tillägg gjorts med meningen att göra bedömningen av behovet av allmänna vattentjänster mer flexibel. En enskild VA-anläggning ska kunna ersätta behovet av en allmän VA-anläggning förutsatt att skyddet för människors hälsa och miljön inte åsidosätts och upprätthålls.

Utdrag ur Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster 6§:

“Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.”

Utbyggnadsområden på landsbygden

Simrishamns kommun hade under åren 2005-2016 stort fokus på att bygga ut allmänt dricksvatten och spillvatten på landsbygden. Utbyggnadsprojektet *Landsbygdens vatten* medförde att omfattningen av ledningsnätet ökade avsevärt. Några områden kvarstår av de ursprungliga föreslagna 18 utbyggnadsområdena och återfinns i redovisningen av utbyggnadsområden nedan. Dessa områden utgör även några av Länsstyrelsen Skånes utpekade prio-områden för utbyggnad av allmänt VA.

Länsstyrelsens prio-områden återfinns även i Simrishamns kommun VA-plan och redovisas där under kapitel VA-utbyggnadsplan. Några av prio-områdena är redan utbyggda och har således utelämnats. Kvarstående utbyggnadsområden, enligt länsstyrelsens prio-lista, projekt *Landsbygdens vatten* och gällande VA-plan, utgör de områden som redovisas som utbyggnadsområden nedan.

**Använd QR-koden för att komma till
Simrishamn kommuns VAplan**

Även om länsstyrelsen har pekat ut områden lämpliga för anslutning till allmänt VA så är det inte givet att det finns ett behov av allmänna vattentjänster utan en bedömning av behovet måste göras. Bedömningen ska även ta hänsyn till nya tillägget i vattentjänstlagen gällande flexibiliteten att se enskilda VA-anläggningar som alternativ till en allmän VA-anläggning.

Bedömningen av behovet av allmänna vattentjänster har gjorts av Ystad-Österlenregionens miljöförbund och Österlen VA tillsammans och med fokus på människors hälsoskydd och miljöskydd. Vid bedömningen kontrollerades det även om det finns miljö kvalitetsnormer, MKN, att ta hänsyn till det vill säga om det finns någon risk att miljö kvalitetsnormer för vatten; grundvatten och ytvatten, försämras av nuvarande VA-försörjning. Om det finns risk för påverkan och försämring av vattenstatusen kan det innebära skäl till att förändra befintlig enskild VA-lösning alternativt behov att bygga ut allmänna vattentjänster.

Bedömningen omfattar främst behovet av vattentjänsterna dricksvatten och spillvatten. Den vattentjänst som det kan finnas behov av omnämns inom parentes efter varje område.

Generellt är bedömningen att dagvatten för landsbygdens fastigheter är möjligt att hantera lokalt det vill säga det har bedömts inte finnas behov av utbyggnad av allmänt dagvatten.

Omfattningen av områden aktuella för VA-utbyggnad är få och ingen utökning av befintliga verksamhetsområden föreslås egentligen på landsbygden. Med anledning av tidigare omfattande utbyggnad på landsbygden behövs numera ett större fokus på att säkra upp VA-försörjningen inom befintligt verksamhetsområde så att den allmänna VA-anläggningen kan försörja detaljplaner och tillkommande nybyggnationer.

Utbyggnadsområdena punktats kort upp under kommande rubriker och kategorier. Siffrorna framför områdena anger inte en prioritering eller turordning för eventuell utbyggnad utan används endast för att kunna visa områdenas geografiska läge i översiktskartan. För närmre information kring bedömningsgrunder och motivering till beslut om utbyggnad av allmänna VA-tjänster, utredningsbehov eller fortsatt enskilt VA framgår ur bilaga 1
Bedömningsgrunder till utbyggnad av allmänna VA-tjänster på landsbygden.

Utbyggnadsområden delas upp i tre kategorier.

- Områden aktuella för utbyggnad
- Områden som behöver utredas mer, utredningsområden
- Områden med fortsatt enskilt VA

Områden aktuella för utbyggnad

Dessa föreslagna utbyggnadsområden är de enda som är förberedda för och aktuella för anslutning till allmänt VA. Områdena omfattas redan av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster dricksvatten och spillvatten vilket medför att det finns en skyldighet att försörja fastigheterna med allmänt VA. Den vattentjänst som det kan finnas behov av omnämns inom parentes efter varje område.

Områdena är:

1. Havängs sommarby ca 190 hushåll (spillvatten)
2. Knäbäckshuset ca 19 hushåll (dricksvatten och spillvatten)

Havängs sommarby

Knäbäckshusen

Områden som behöver utredas mer, utredningsområden

Dessa föreslagna utbyggnadsområden behöver utredas mer vad gäller behovet av och möjligheten att ansluta till allmänt VA. Alla områdena ligger utanför verksamhetsområde för allmänna VA-tjänster. Vissa områden utgörs ej av samlad bebyggelse eller ligger på stort avstånd från befintliga allmänna VA-ledningar. Generellt behöver en eventuell anslutning invänta kapacitetshöjande åtgärder på befintlig allmän VA-anläggning innan anslutning till allmänt VA är möjlig. I VA-planen finns dessa utbyggnadsområden med som eventuella för anslutning men på ett längre perspektiv, längre än den 12-års planeringsfront som vattentjänstplanen utgör. Den vattentjänst som det kan finnas behov av omnämns inom parentes efter varje område.

Områdena är:

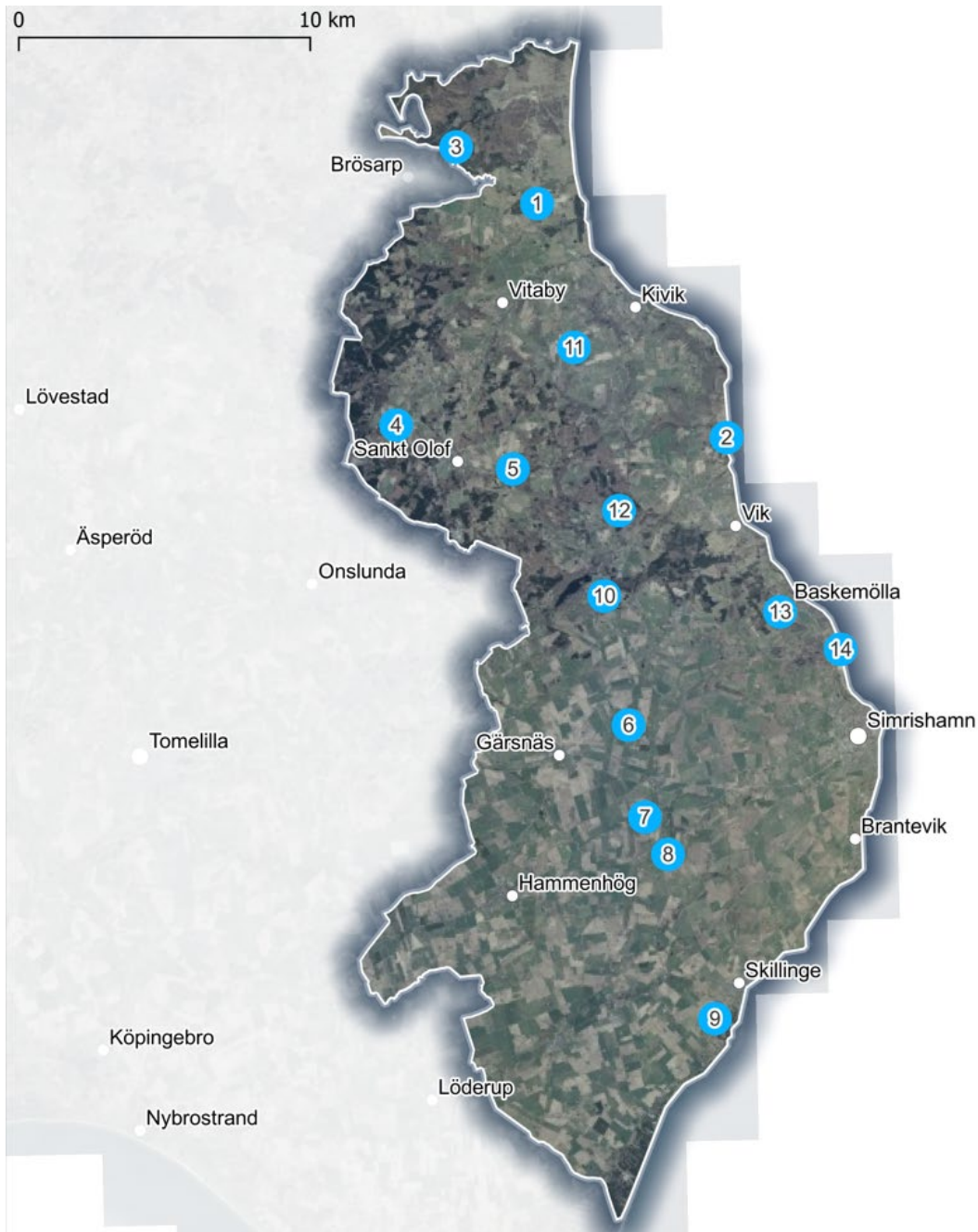
3. Brösarps station ca 27 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
4. Attusa/Rönnebröd/Holmarna ca 130 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
5. Raskarum ca 44 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
6. Virrestad/Tågarp ca 67 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
7. Vranarp ca 29 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
8. Bolshög ca 10 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
9. Skillinge söderut ca 20 fastigheter (spillvatten)

Områden med fortsatt enskilt VA

Dessa föreslagna utbyggnadsområden har bedömts att inte vara i behov av anslutning till allmänt VA. Enskilt VA bedöms fortsättningsvis vara godtagbar lösning antingen som gemensamhetsanläggning eller som enskild VA-anläggning för enstaka fastigheter. Vissa områden har identifierats ha hög skydds nivå för hälsa eller miljö. Hälsoskyddet i dessa fall anses säkrade genom tillgång till allmänt dricksvatten och miljöskyddet genom förbättrande åtgärder på enskilda avlopp. Alla områdena ligger utanför verksamhetsområde för allmänna VA-tjänster. Den vattentjänst som det kan finnas behov av omnämns inom parentes efter varje område.

Områdena är:

- 10. Gyllebosjön fritidsområde ca 346 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
- 11. Bästekille ca 16 fastigheter (spillvatten)
- 12. Stockeboda ca 6 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
- 13. Baskemölla ekoby, södra ca 30 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)
- 14. Tobisborg/Gladsax 34:100 ca 13 fastigheter (dricksvatten och spillvatten)

Översikt utbyggnadsområden på landsbygden

Utbyggnadsområden kopplat till översiktsplan Framtiden

Vattentjänstplanen ska redovisa kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster vilket även inkluderar utbyggnadsplaner utpekade i gällande översiktsplan. Framtiden - översiktsplan för Simrishamns kommun redovisar framtida bebyggelseutveckling i form av planreserv, utbyggnadsområden och utredningsområden. På kommunens hemsida finns länk till översiktsplanen med dess föreslagna utbyggnadsområden som redovisar ort för ort under kapitel 3 Bebyggelsestrategi och markanvändning.

Använd QR-koden för att komma till
Simrishamn kommuns översiktsplan Framtiden

Länk: <https://www.simrishamn.se/bo-och-bygga/planer-och-utveckling/vara-oversiktsplaner>

Övervägande del av denna bebyggelseutveckling, framöver nämnt som utbyggnadsområden, ligger inom verksamhetsområden för allmänt VA, tex förtätningar inom orterna vilket medför att det finns en skyldighet att försörja dessa utbyggnadsområden med allmänt VA. En mindre del av utbyggnadsområdena ligger utanför befintligt verksamhetsområde men i direkt anslutning, vilket medför att utbyggnadsområdet blir en del i den samlade bebyggelsen och därmed bedöms det finnas behov av allmänt VA och ett utökat verksamhetsområde.

Övervägande del av översiktsplanens föreslagna bebyggelseutveckling medför därför en skyldighet att försörja den tillkommande bebyggelsen med allmänt VA. I vissa fall krävs det åtgärder på den allmänna VA-anläggningen för att skapa kapacitet vilket kan medföra att bebyggelsen kan vara mer eller mindre lämplig att genomföra. I processen för planprogram och detaljplaner samverkar kommunen och Österlen VA kontinuerligt och ser över om bebyggelse är lämplig avseende möjlig avledning av spillvatten, dagvatten och dricksvattenförsörjning. För att bedöma detaljplaners lämplighet utförs generellt VA/kapacitetsutredningar och dagvattenutredningar. Om utbyggnad eller ombyggnad behövs av befintligt VA-ledningsnät så utförs detta i samband med den kommunala detaljplaneprocessen. Omfattningen av utredningar samt åtgärder påverkar tiden för planprocessen men även för genomförandet av detaljplanen.

Översiktsplanens bebyggelsestrategi och ställningstaganden

I översiktsplanens bebyggelsestrategi framgår det enligt ställningstagande att förtätning av orter ska ske i första hand för att minska markanspråk. Utbyggnadsområdena enligt översiktsplanen är i nära anslutning till verksamhetsområden för kommunalt VA och i sammanhållen bebyggelse.

Enligt ställningstagandet kommer vattenförsörjnings- och avloppsfrågan att lösas parallellt med uppförande av ny bebyggelse. Vid översiktsplanens ikraftträdande gjordes bedömningen att föreslagna utbyggnadsområden kan försörjas med kommunalt vatten och avlopp innan år 2030.

Bedömningen att kommunalt VA kan ordnas innan år 2030 kan komma att ändras om utredningsområden och nya detaljplaner inrättas som då kan konkurrera med planerade utbyggnadsområden gällande förmågan att försörja dessa med kommunalt VA, beroende på dimensioneringen på de allmänna VA-anläggningarna.

En ny bedömning av möjligheten till VA-utbyggnad bör därför göras i samband med revidering av översiktsplanen. I handlingsplanen i denna vattentjänstplan framgår åtgärder för att stärka förmågan att kunna försörja nya områden med kommunalt VA.

Ställningstaganden för vatten- och avloppsförsörjning nedan är plockade från gällande översiktsplan. Dessa utvalda ställningstaganden bedöms även vara relevanta för denna vattentjänstplan.

- ✓ Bebyggelsestrategin för Simrishamns kommun ska följas. I den framgår att inom dikningsföretag, båtnadsområde och inom vattenskyddsområde bör inte byggnation tillåtas utan att särskilda åtgärder vidtas.
 - Samtliga områden inom vattenskyddsområden ska utredas utifrån platsens geologiska förutsättningar och sårbarhet. Ställningstagande tas att grundvattentäkterna ska prioriteras om utredningarna visar på att föreslagen bebyggelse inte kan samköras med berörd grundvattentäkt, och innebär påtaglig risk för vattentäktens kvalitet.
 - Områden som kan tas i anspråk för flödesutjämnande, naturaliserande eller återskapande åtgärder i vattendragens avrinningsområden, bör inte exploateras på sådant sätt att genomförande av åtgärder försvåras.
 - Dagvattenpolicy föreslås tas fram, där avrinning för dagvatten i första hand ska lösas på fastigheten och i andra hand kopplas på det kommunala VA-nätet. Ny dagvattenavledning bör inte belasta dikningsföretag eller vattendrag.

- ✓ Befintligt Handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor i Simrishamns kommun föreslås kompletteras med utredning av klimatförändringar i Simrishamns kommuns.

- ✓ Den kommunala VA-planen och Översiktsplanen ska vara samstämmiga avseende vattenförsörjning där:
 - Kommunen ska arbeta för att skydda kommunens dricksvattenresurser genom inrättande av vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för de vattentäkter som saknar fullgott skydd, så att de långsiktigt kan behålla en god kemisk status och god kvantitativ status.
 - Kommunen ska arbeta för lagligförklarande av de kommunala vattentäkter som idag saknar tillstånd.

Del 2: Skyfallspåverkan VA-anläggningar

Enligt vägledningen för framtagandet av en vattentjänstplan ska planen visa vilka åtgärder som ska vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera även vid skyfall. I denna del av planen beskrivs skyfallspåverkan och i del 3 nedan beskrivs handlingsplaner med dess åtgärder.

Vid normala regn hanteras regnvolymen inom verksamhetsområde för dagvatten vanligtvis genom avledning till det allmänna dagvattensystemet alternativt genom infiltration i mark. Vid extrema regntillfällen räcker dagvattensystemets kapacitet inte till och marken mätts, vilket medför att regn rinner på markytan i stället. En konsekvens av detta blir ofta marköversvämning.

Enligt SMHI kan skyfall benämnas som ett regn bestående av minst 50 mm under en timme¹. Vid bedömning av anläggningarnas påverkan av skyfall har därför 60 mm använts. Skulle ett blockregn på 60 mm ske kommer flera ytor i Simrishamns kommun att översvämmas enligt modelleringsverktyget Scalgo Live².

Resultaten av skyfallsanalyserna utgår från lågpunkts- och skyfallskarteringar för att göra en övergripande analys över de behov som den allmänna VA-anläggningen kan ha vid ökad belastning till följd av skyfall. Analysen avgränsas till prioriterade allmänna VA-anläggningar med avseende på skyfallspåverkan, vilka anses vara:

- Reningsverk
- Pumpstationer
- Tryckstegringsstationer
- Tryckreduceringsstationer
- Vattenverk
- Reservoarer
- Vattentäkter

Ledningsnätet är en prioriterad allmän VA-anläggning men har inte analyserats på samma vis som ovanstående objekt då det förutsätter en annan typ av underlag som vi inte har tillgång till i dagsläget. Analysen omfattar endast allmänna/kommunala VA-anläggningar. Det finns anläggningar som tillhör andra ledningsägare, exempelvis Trafikverket eller samfälligheter, som analysen inte tar hänsyn till.

För att ta reda på hur och vilka VA-anläggningar inom kommunen som påverkas har en genomgång gjorts av lågpunktskartering, skyfall och stigande havsnivåer.

¹ <https://www.klimatanpassning.se/klimatanpassa/vagledning-for-klimatanpassning/hantera-risker/skyfall-1.89213>

² Verktöget tar dock inte hänsyn till markens infiltrationsförmåga varpå fler ytor kan se ut att drabbas av översvämning än i verkligheten.

Dricksvatten

Analysen som Österlen VA genomförde avseende påverkan vid skyfall omfattade vattenanläggningar i form av vattenverk, brunnar, reservoarer samt tryckstegringar. Sammanlagt identifierades tio objekt där risk finns för att översvämning kan påverka anläggningarna.

Skyfallspåverkan (dricksvatten):

- Tre vattenverk ligger nära en lågpunkt vilket kan orsaka översvämningar som kan orsaka sättningar och skador på byggnaden, med risk att påverka kraven för hygien inne på verken.
- Fyra brunnar kan vara i risk för ytvatteninträngning vid översvämning vilket kan påverka kvaliteten på råvattnet. Det finns även risk att elinstallationer vid brunnarna kan påverkas, beroende på i vilken höjd installationerna är belägna. En tryckstegring med elinstallationer är också i risk för påverkan från översvämningar.
- Två vattenskyddsområden är i risk för att föroreningar i nära anslutning kan spridas vid översvämning. Vilket kan påverka råvattnets kvalitet i vattentäkten.

Exakt vilka objekt som påverkas utelämnas med anledning av sekretess. För att säkra att skador inte kommer att uppstå behöver dessa anläggningar studeras vidare internt av Österlen VA genom inventering på plats. Vid platsbesöken görs en bedömning om el i anläggningen kan skadas eller om risk finns för ytvattenpåverkan i brunnar eller i andra vitala delar som kan orsaka förorening av dricksvattnet. Åtgärder skulle kunna handla om bortkoppling av påverkade anläggningar vid skyfall, tätning eller upphöjning av brunnar, upphöjning av elinstallationer med mer.

Spillvatten

I Simrishamns kommun finns i nuläget fem VA-anläggningar (avloppsreningsverk) som dagligen behandlar det avloppsvatten som samlas upp via ledningsnäten. Anläggningarna är just nu fristående och samtliga har separata ledningsnät som leder spillvatten till respektive avloppsreningsverk.

Utifrån ett skyfallsperspektiv har samtliga fem avloppsreningsverk och tillhörande femtiosex pumpstationer bedömts utifrån deras geografiska läge jämfört med lågpunktskartering, skyfall och stigande havsnivåer.

Skyfallspåverkan (spillvatten):

- Ett av fem avloppsreningsverk har identifierats med en möjlig risk för översvämning som kan medföra strömavbrott och svårigheter att bedriva verksamheten (havsnära, ca 30–40 meter och närheten av ett lågpunktsområde, ca 40–50 meter).
- Femton av femtiosex pumpstationer ligger havsnära och har därmed en möjlig risk att översvämmas vid storm eller vid stigande havsnivåer. Detta kan orsaka både elfel och ökad saltvatteninträngning som kan påverka både byggnader och reningsprocesser.

- Tjugotvå av femtiosex pumpstationer ligger i lågpunktsområden och en möjlig risk för översvämning. Översvämningen kan orsaka elfel eller att regnvatten kan tryckas in i pumpstationerna.

Gällande stigande havsnivå finns det ett antal pumpstationer (som av naturliga skäl) ligger lokaliserade havsnära. I bedömningen omnämns de som ligger <50 meter från nuvarande kustlinje eller ett hamnområde.

När bedömningen gjorts med lågpunktskartering och Scalgo Live framgår inte markens infiltrationsförmåga, detta innebär att det på vissa platser ske en god infiltration och risken för översvämning minskar. I ovanstående grova analys har samtliga VA-anläggningar för spillvatten gått igenom och ett antal sållats ut. Ytterligare bedömning behöver göras för respektive VA-anläggning för att bedöma vilka åtgärder som kan komma att krävas.

En direkt konsekvens av pågående ledningsarbete (VA-sanering), med syfte till att laga otäta spillvattenledningar, blir att de slutar fungera som en dränering av grundvatten och en tidigare form av markavvattning. När ledningarna tätas kan grundvattennivåer lokalt komma att höjas där de tidigare trängt in i spillvattenledningen vilket kan orsaka översvämningar uppströms.

Dagvatten

I Simrishamns kommun finns i dagsläget två VA-anläggningar som hanterar enbart dagvatten. Dessa två är pumpstationer och är lokaliserade i Tommarp och Simrishamns tätort. Drift och underhåll för dessa pumpstationer sker i kommunens regi respektive Österlen VA.

Skyfallspåverkan (dagvatten):

- Utifrån skyfallsperspektiv och denna första bedömning ligger dessa anläggningar inte i några lågpunktsområden eller havsnära.

Del 3: Handlingsplan allmänt VA

I denna del av vattentjänstplanen beskrivs de åtgärder och aktiviteter som i nuläget bedöms behöva göras på den allmänna VA-anläggningen för att möta Simrishamns kommuns utvecklingsplaner och bebyggelseplaner men även för att utveckla och säkerställa allmänna VA-tjänster de kommande åren. VA-anläggningen omfattar alla anläggningar som ingår i den allmänna VA-försörjningen såsom ledningsnät, pumpstationer, vattenverk, avloppsreningsverk, magasin, reservoarer, tryckstegringar mm. Åtgärderna och aktiviteterna består både av konkret utförande karaktär som av utredande och planerande karaktär. Någon tidsplan är inte satt då den skulle vara en uppskattning och med stor sannolikhet inte kunna följas till punkt och pricka då många utomstående faktorer påverkar som tex, föränderliga byggnadsplaner, tillståndsfrågor vid genomförande och växlande ekonomiska och personella resurser mm. Istället nämns åtgärdens status för att redovisa om åtgärden är påbörjad, pågående eller inte påbörjad. Under ansvar nämns den aktör eller de aktörer som är ansvariga

för genomförandet av åtgärden. I vissa fall finns ett delat ansvar där åtgärder är beroende av flera aktörer för att möjliggöra genomförandet.

Nedan handlingsplaner med åtgärder är framtagna utifrån aktuell kunskap om den allmänna VA-anläggningen. Åtgärder behöver konkretiseras vilket speglas av tex föreslagna åtgärder som modelleringsarbete av ledningsnätet. Med ledningsmodeller fås en bättre bild av befintlig kapacitet och vilka åtgärder som krävs för att exempelvis försörja utbyggnadsplaner.

Genomförandet av handlingsplanen ansvarar Österlen VA för som är Simrishamns kommuns driftbolag för VA-verksamheten. I Österlen VA:s ansvar ingår drift och underhåll samt nybyggnad av den allmänna VA-anläggningen. Österlen VA har även en aktiv roll i kommunens samhällsplanering och fysiska planering.

Handlingsplan övergripande VA

Dessa åtgärder och aktiviteter bedöms behöva genomföras för att på ett övergripande sätt säkerställa den allmänna VA-försörjningen och är inte direkt kopplade till en specifik vattentjänst eller VA-anläggning.

Åtgärd övergripande	Status	Ansvar	Varför
Översyn verksamhetsområden för dricksvatten, spillvatten och dagvatten	Ej påbörjat	ÖVA	Säkerställa att verksamhetsområdena speglar de allmänna VA-tjänster som finns och kan erbjudas. Inskränkning samt utökning av verksamhetsområden kan bli aktuella i samband med översynen. Översyn av verksamhetsområden är grundläggande arbete till bla revidering av VA-taxa, framtagande av dagvattenstrategi/plan.
Revidering av VA-taxa enligt P120	Ej påbörjat	ÖVA	Nuvarande VA-taxa är inte utformad enligt Svenskt vattens rekommendation och publikation 120. Revidering medför bla att dagvatten kommer att debiteras i större utsträckning.
Revidering av VA-plan/delar av VA-plan	Ej påbörjat	ÖVA	Revidering av VA-plan behöver stämmas av med en eventuell revidering av Översiktsplan.
Kommunikation kunder/kris/	Pågående	ÖVA	Pågående arbete för att informera och kommunicera med kunder och andra berörda parter.
Energieffektivisering	Pågående	ÖVA	Pågående arbete för att indikera och åtgärda energibesparing för VA-anläggningar
Kompetensförsörjning	Pågående	ÖVA	Förvaltning och utveckling av personella resurser. Utbildningar och kurser vid behov. Rekrytering/marknadsföring av bolaget.
Säkerhetsarbete	Pågående	ÖVA	Pågående arbete för att säkra upp och skydda VA-anläggningar.

Handlingsplan Ledningsnät

En av de största utmaningarna Österlen VA står inför är den underhållsskuld som finns på ledningsnätet i Simrishamns kommun (liksom många andra kommuner). Mycket arbete måste därför läggas på ledningssanering, relining samt lagning av läckor innan nya utbyggnadsområden kan byggas ut. Samtidigt som det byggs mer och mer så saknas mycket information som behövs för att utreda kapaciteten vid nyanslutningar. I stället för att nybyggnationer utförs i planerade och redan utredda utbyggnadsområden för allmänt VA så får Österlen VA ständigt utreda kapaciteten vid varje ny detaljplan. Många av detaljplanerna

är inte medtagna i översiktsplanen utan kommer från privata initiativ. Denna metod ses inte som hållbar och Österlen VA behöver komma i fas med kommunens utbyggnadsplaner och privatpersoners begäran att inrätta nya detaljplaner.

I nuläget består det allmänna ledningsnätet av följande:

- Vattenledningar: ca 660 km
- Spillvattenledningar: ca 557 km
- Dagvattenledningar: ca 197 km
- Kombinerade ledningar: ca 150 m

Åtgärderna nedan handlar främst om att skapa bättre kontroll och kunskap om befintligt allmänt VA-ledningsnät. Övriga åtgärder på ledningsnät som exempelvis anläggning av nya ledningar och sanering av befintliga ledningar redovisas under handlingsplan för respektive vattentjänst; dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Åtgärd ledningsnät	Status	Ansvar	Varför
Mätning	Delvis påbörjat	ÖVA	Ökad kunskap och kontroll över ledningsnätet. Identifiera läckage, kapacitet
Uppdatering av ledningskarta	Pågående	ÖVA	Fortsatt kartläggning och inmätning/nedmätning av ledningsnät och brunnar för att säkerställa ledningsinformation.
Modelleringsarbete ledningsnät	Delvis påbörjat	ÖVA	För att få vetskap om vilken kapacitet som finns i ledningsnäten och som underlag till åtgärdsplanering och ledningsförnyelse samt för att möta utbyggnadsplaner inom kommunen. Vatten- och spillvattenledningsnät i första hand. Modellering är beroende av både mätning och ledningsinformation

Handlingsplan Dricksvatten

Befolkningsökningen sett till helårsboende i kommunen är begränsad, vilket ger att det är dricksvattenbehovet sommartid tillsammans med en begränsad vattentillgång i naturliga vattenresurser som utgör en utmaning för kommunen för att säkra den långsiktiga dricksvattenförsörjningen. En målsättning för den allmänna dricksvattenförsörjningen i kommunen är att de säsongsvisa fluktuationerna inte ska påverka leveranssäkerheten och dricksvattenkvaliteten.

Brist på stora vattentillgångar i kommunen har inneburit att vattenförsörjningen är beroende av flera vattenverk och brunnar. I kommunen finns 10 vattenverk som får vatten från totalt 33 brunnar. Allt dricksvatten som produceras i kommunen kommer från grundvattenförekomster i jord och berg, vilket ofta ger ett hårt vatten rikt på mineraler. Fördelen med grundvatten är att det oftast håller en god kvalitet och temperatur och kan drickas utan någon större rening. Nackdelen är att kapaciteten inte alltid är så stor och det kan påverkas av sjunkande grundvattennivåer vid långa torrperioder.

För att förstärka tillgången på dricksvatten och säkra försörjningen vid högsäsong och för nybyggnation i norra kommundelen har projekt dricksvattenleveranser från Tomelilla kommun genomförts. För att förstärka tillgången i södra kommundelen pågår projekt dricksvattenleverans från Ystad kommun.

År 2022 hade Simrishamns kommun 9115 anslutna abonnenter. Samma år producerades ungefär 1 720 000 m³ dricksvatten för att förse samtliga abonnenters vattenbehov. 2019 såg fördelningen mellan olika kategoriers vattenförbrukning ut enligt diagrammet nedan.

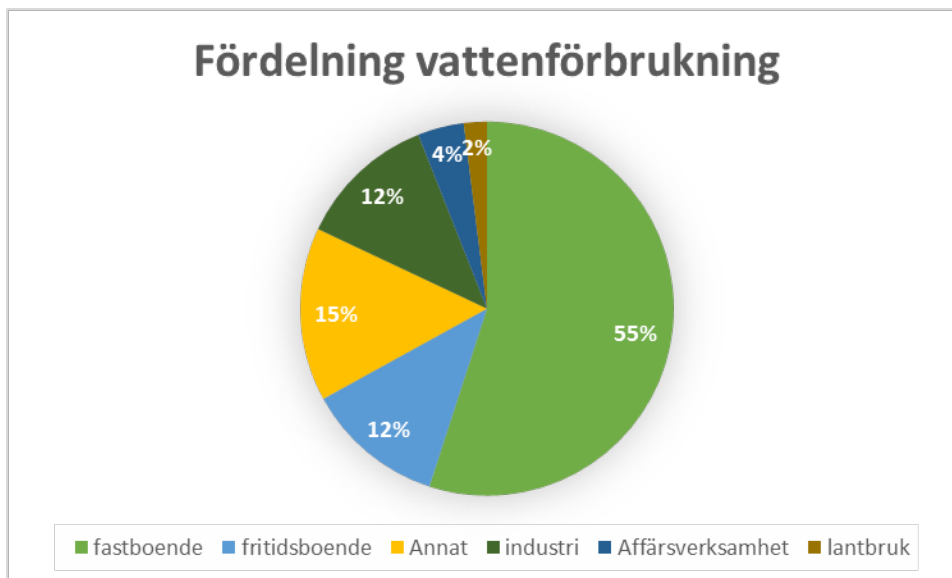

Diagram: Fördelning av vattenförbrukning mellan olika kategorier. Kategorin "annat" är offentliga verksamheter såsom skolor, äldreboende, sjukhus samt campingar, idrottsplatser m.m.

Vattenförsörjningsplan - Strategi för att långsiktigt säkra den kommunala dricksvattenförsörjningen³ antogs av kommunfullmäktige 2021-06-21. Denna plan togs fram för att skapa en övergripande bild av kapacitet i befintlig dricksvattenförsörjning och samhällets dricksvattenbehov samt vilka åtgärder som behövs för att långsiktigt säkra den kommunala dricksvattenförsörjningen. En del av åtgärderna nedan är plockade från vattenförsörjningsplanen.

Åtgärd dricksvatten	Status	Ansvar	Varför
Revidering och översyn av vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter	Pågående	ÖVA	Äldre vattenskyddsområden kan ha skyddsföreskrifter som är svåra att tyda. Revidering av dessa ger mer ändamålsenliga föreskrifter och avgränsningar.
Uppdatering/översyn av tillstånd för vattentäkter	Pågående	ÖVA	Komplettera tidigare tillstånd med nya ersättningsbrunnar som ej omfattas. Samt uppdatera tillstånd för hållbara uttag.
Inrättande av vattenskyddsområden	Pågående	ÖVA	Avsaknad av vattenskyddsområde riskerar att äventyra kvaliteten på vattentakten.

³ <https://www.simrishamn.se/wp-content/uploads/F%C3%B6rfattningssamling/vattenforsorjningsplan.pdf>

Överföringsledning Ystads kommun	Pågående	ÖVA	Ökad kapacitet och resiliens
Kapacitetshöjande åtgärder Vik VV	Utredning pågående	ÖVA	Ökad kapacitet, möjliggöra utbyggnad
Uppdimensionering av delsträcka dricksvattenledning	Utredning pågående	ÖVA	För att kunna säkra dricksvattenförsörjning till befintlig samt planerad bebyggelse i Vik.
Överföringsledning St Olof-Vitaby	Ej påbörjat	ÖVA	Ökad resiliens/minska sårbarhet
Inkoppling av Almdala brunn	Påbörjas senast 2025	ÖVA	Åtgärd enligt vattendom. Förutsättning för överföring mellan Vitaby-St Olof
Överföringsledning Simrishamn - Ö.Vemmerlöv	Ej påbörjat	ÖVA	Öka kapacitet till byn samt säkerställa bra kvalitet. Möjliggöra utbyggnad
Brösarpsvatten till Ravlunda		ÖVA	Ökad kapacitet till byn, möjliggöra utbyggnad
Påkoppling Brantevik vattentäkt	Ej påbörjat	ÖVA	Säkerställa framtida vattentillgång. Vattendom och vattenskyddsområde finns redan.
Mätning dricksvattenledningsnät		ÖVA	Installation av mätarbrunnar för att lättare hitta läckor
Omfattande ledningssanering	Planering påbörjat	ÖVA	Planerad åtgärd att förnya alla dricksvatten-, spillvatten- och dagvattenledningar i samhället för att förnya ledningsnät och minimera tillskottsvatten tex Vitaby.
Nödvattenplan	Pågående	ÖVA, kommunen	Förtydliga ansvar och prioritering vid en nödvattensituation
Reservvattenplan	Delvis påbörjat	ÖVA	Intern plan finns för att hantera störningar
Riktlinjer för byggnation inom vattenskyddsområden	Pågående	ÖVA, kommun, miljöförbund	Gemensamt arbete för att hantera frågor om byggnationer inom vattenskyddsområde. Lämplighet, skyddsåtgärder mm
Informationskampanjer "Vattenklok"	Pågående	ÖVA	Minska vattenförbrukningen när den är som störst för att minska belastningen på vattentillgångarna.

Handlingsplan Spillvatten

Under år 2022 skickades, som ovan nämnts, 1 720 000 m³ dricksvatten ut för att förse samtliga abonnenters vattenbehov och samma år behandlades cirka 2 460 000 m³ avloppsvatten. Det går att konstatera att det finns en stor andel tillskottsvatten som i onödan tillförs avloppsreningsverken. Orsaken till detta är att det i vissa områden tränger in grundvatten, ytvatten, havsvatten och i vissa fall dricksvatten från läckande vattenledningar. Mängden tillskottsvatten varierar en hel del men så mycket som mellan 30 – 70 % tillförs avloppsreningsverken årligen. Att behandla denna extra volym av tillskottsvatten är kostsamt och därför finns en långsiktig strategisk investeringsplan för spillvattennätet och pågående VA-sanering.

I slutet av år 2022 hade Österlen VA 8826 anslutna avloppsabonnemang för fastigheter samt 89 industriverksamheter i Simrishamn kommun. I december 2022 var det 19 074 personer bosatta i Simrishamns kommun och i en prognos till år 2032 visar på en ökning till cirka 20

300 personer. Ett stort antal boende inom kommunen har och kommer även fortsättningsvis att ha enskilda och välfungerande avloppslösningar.

I kommande investeringsplan finns planer för att minska antalet avloppsreningsverk från fem till tre. En av de större orsakerna till detta är att tidigare industriverksamhet i Simrishamns tätort inte längre finns kvar, detta innebär att avloppsreningsverket har kapacitet för fler anslutningar medan ledningsnätet behöver ses över. Det finns just nu inget behov att bygga något ytterligare avloppsreningsverk inom de kommande tolv åren. Däremot behövs modernisering och ombyggnationer på befintliga anläggningar göras.

Ledningsnätet för spillvatten kommer fortsätta byggas ut, underhållas och behandlingen av avloppsvatten centraliseras för att optimera och utveckla processerna för att möta kommande förändringar i EU-direktivet gällande avlopp. På detta vis möjliggörs förutsättningar att kunna skapa och förbättra en kostnadseffektiv och kvalitetsmässigt god behandling.

För att tillgodose behovet av behandling av avloppsvatten planeras följande:

Åtgärd spillvatten	Status	Ansvar	Varför
Ledningssaneringsåtgärder för att minska tillskottsvatten i spillvattenledningar	Delvis påbörjat	ÖVA	Sanering av spillvattenledningar antingen via relining eller ledningsförnyelse för att minska inläckage av tillskottsvatten för att minska belastningen på ledningar, pumpstationer, avloppsreningsverk och även för att frigöra kapacitet för utbyggnader. Projekt bla Tommarp-Simrishamn, Vitaby-Kivik, Skillinge-Brantevik.
Omfattande ledningssanering	Planering pågående	ÖVA	Planerad åtgärd att förnya alla dricksvatten-, spillvatten - och dagvattenledningar i samhället för att förnya ledningsnät och minimera tillskottsvatten tex för hela Vitaby.
Omledning av spillvatten/ny spillvattenledning Kivik	Planering pågående	ÖVA	Åtgärd för att avlasta delar av Kiviks befintliga spillvattenledningar genom att lägga ny ledning viss sträcka som tar spillvattenflöden från bla Vitaby och Agdelundsområdet.
Uppdimensionerande åtgärder på ledningsnät Vik/Baskemölla	Utredning pågående	ÖVA	För att kunna säkra spillvattenhanteringen till befintlig samt planerad bebyggelse i Vik och Baskemölla.
Mätning pumpstationer	Pågående	ÖVA	Installation av flödesmätare
Tekniskt vatten	Pågående	ÖVA	Enligt förslag utreds möjligheten att förse kommunen med ett tekniskt vatten. En ny form av vattentjänst där behandling av avloppsvatten (eller dagvatten) kan renas till godkänd kvalitet.
Tillstånd Stengårdens avloppsreningsverk	Pågående	ÖVA	Arbetet med en ny tillståndsprocess är påbörjat. Detta för att kunna genomföra förändringar och ombyggnationer inom verksamheten även framöver.
Ö Vemmerlöv avloppsreningsverk ersättas med överföringsledning till Stengården.	Ej påbörjat	ÖVA	Arbete med att centralisera behandling av avloppsvatten och för att skydda omgivande recipienter.
Ravlunda avloppsreningsverk ersätts med	Ej påbörjat	ÖVA	Arbete med att centralisera behandlingen av avloppsvatten.

överföringsledning till Kivik			
Systematiskt uppströmsarbete	Ej påbörjat	ÖVA	Arbete med kunder för att minska tillförsel av avvikande, ej hushållsliknande spillvatten och föroreningar till avloppsreningsverken.
Fortsatt optimering och utveckling av avloppsreningsverken	Pågående	ÖVA	För att möta kommande förändringar och det reviderat EU-direktiv gällande avlopp kvarstår fortsatt optimering samt utveckling av avloppsreningsverken. Detta kan innebära förbättringar gällande MKN.

Handlingsplan Dagvatten

Allmänna dagvattenledningar samlar upp dagvatten från fastigheter och allmän platsmark för att leda det vidare till bäckar, hav, dammar och andra recipienter inom kommunen. Allmänna dagvattenledningar är främst utbyggda i kommunens tätorter där möjligheten att ta hand om dagvattnet lokalt kan vara begränsad bland annat till följd av en större andel hårda ytor som bidrar till minskad infiltration. Orter som har allmänna dagvattenledningar omfattas av verksamhetsområde för dagvatten. I jämförelse med verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten så är omfattningen av verksamhetsområde för dagvatten betydligt mindre.

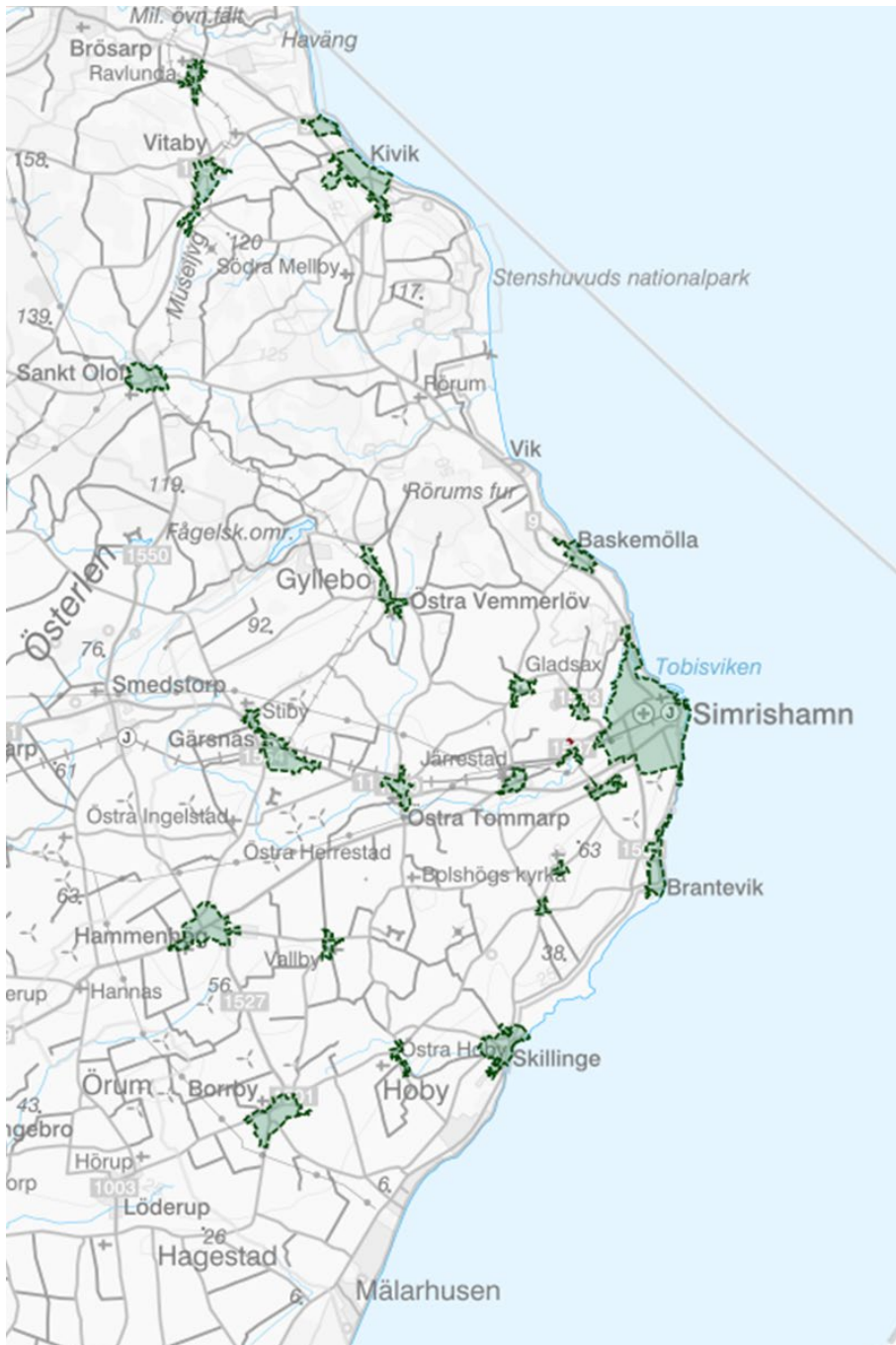
Verksamhetsområden för dagvatten visas i kartbilden nedan. Landsbygdens orter och enstaka fastigheter på landsbygden samt en del kustlägen omfattas inte av verksamhetsområde eftersom det där har bedömts sakna behov av allmän dagvattenavledning eftersom det finns förutsättningar för att hantera dagvattnet lokalt till exempel genom infiltration.

Verksamhetsområde för dagvatten behöver ses över och eventuellt områdesvis utökas eller inskränkas då förekomsten av dagvattenledningar inte överallt överensstämmer med antaget verksamhetsområde. I exempelvis orterna Ravlunda, Vitaby, Vitemölla och Östra Vemmerlöv saknas till stor del ett allmänt dagvattnenät för fastigheterna att ansluta till men orterna omfattas ändå av verksamhetsområde för dagvatten. Behovet av allmänt dagvatten och tillgången till en fungerande och utbyggd infrastruktur behöver ses över i dessa samhällen. Om behov finns måste hänsyn till tidsplanering för utbyggnad av allmän dagvattenhantering göras. Översyn av verksamhetsområden nämns under handlingsplan övergripande VA.

Kommunen har idag ingen dagvattenpolicy eller strategi. I översiktsplanen föreslås det att en dagvattenpolicy med tydliga riktlinjer om hur dagvattnet ska hanteras ska tas fram. Den generella viljan är att dagvatten i så stor utsträckning som möjligt ska omhändertas lokalt, så kallat LOD, fördröjas och renas inom fastigheten i stället för att leda bort det till och belasta allmänna ledningsnät och recipienter.

I samband med detaljplanering tas dagvattenutredning fram för att visa hur dagvatten och skyfall kan hanteras för planområdet så att inte byggnation inom och utanför planområdet skadas. Utredningen ska redovisa de ytor och planbestämmelser som behövs för att hantera planområdets dagvatten. Utredningar, beräkningar och dimensioneringar utgår från Svenskt Vattens rekommendationer i publikation P110.

Miljö kvalitetsnormer ska även belysas i dagvattenutredningen så att dagvattenhanteringen inte påverkar recipienternas miljö kvalitetsnormer negativt. Recipienten status får inte försämrats på grund av tillkommande byggnation vilket då kan medföra krav på fördröjning och rening av dagvattnet innan det avleds från planområdet.

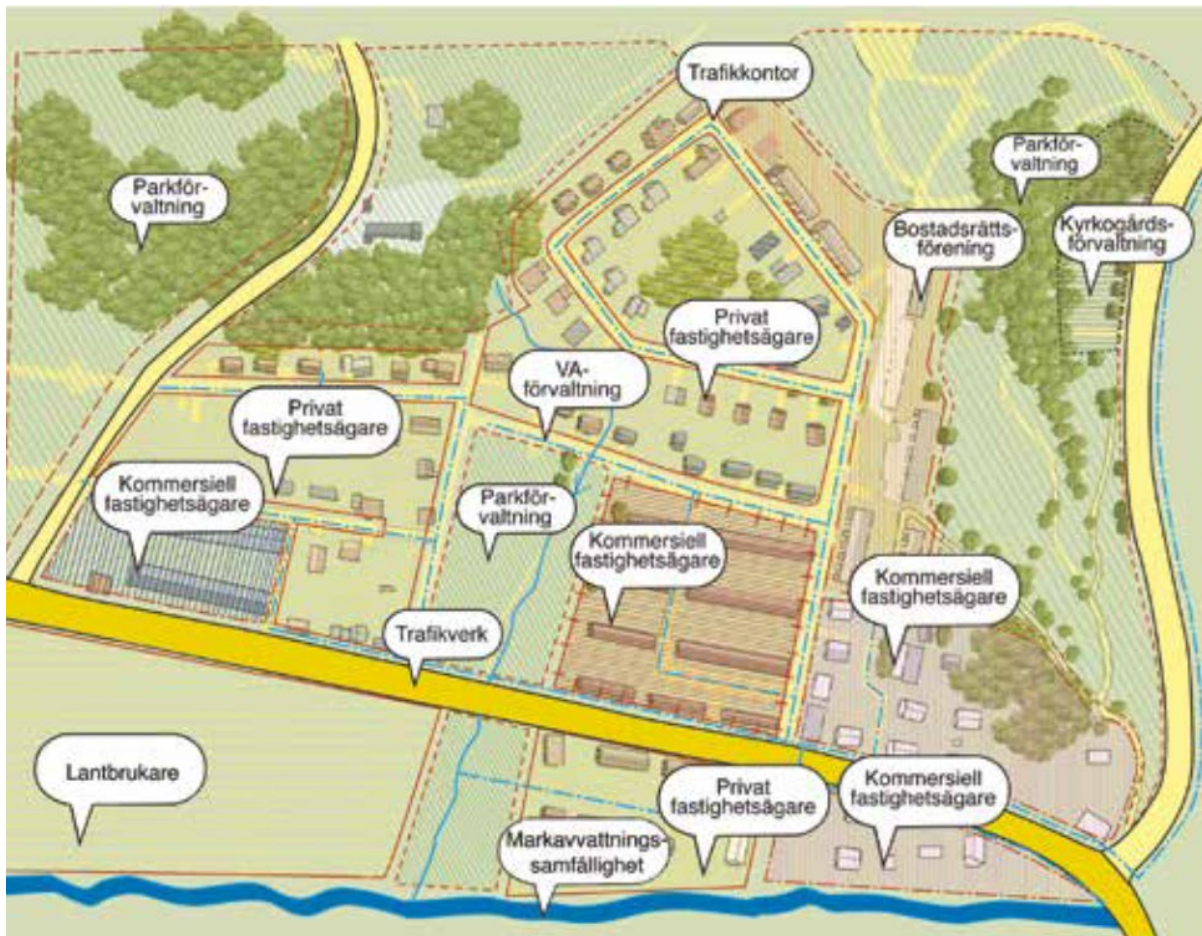
Översikt verksamhetsområde för dagvatten

För att tillgodose behovet av hantering av dagvatten planeras följande:

Åtgärd dagvatten	Status	Ansvar	Varför
Dagvattenstrategi/plan	Ej påbörjat	ÖVA, kommun	Riktlinjer för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen samt ansvarsfördelning för dagvatten vid planering, genomförande och drift.
Dagvattenutredningar vid detaljplanering	Pågående	ÖVA, kommun	Fortsätta utveckla dagvattenfrågan och utredningar i samband med detaljplanering. Skyfallshändelse inkluderas i dagvattenutredningen. Checklista för dagvattenutredning ska tas fram.
Förbättra kvalitet på dagvattenrecipienter	Pågående	ÖVA, kommun	Vid dagvattenfördröjning möjliggöra att åtgärden även gynnar dagvattenrening.
Dikningsföretag, avveckling	Pågående	Kommun, ÖVA	Utredning och ev avveckling av dikningsföretag som ligger inom verksamhetsområde för allmänt dagvatten.
Våtmarker	Pågående	Kommun, ÖVA	Utredning och anläggning av våtmarker för att hantera och rena dagvatten.
Information om återbruk av dagvatten/skörda regnvatten	Ej påbörjat	ÖVA	Informationskampanjer tex via hemsida
Omfattande ledningssanering	Planering påbörjat	ÖVA	Planerad åtgärd att förnya alla dricksvatten-, spillvatten- och dagvattenledningar i samhället för att förnya ledningsnät och minimera tillskottsvatten tex Vitaby.

Ansvar för dagvatten

Utöver det som Österlen VA och kommunen kan göra enligt ovanstående handlingsplan finns det fler aktörer som ska hantera dagvattenfrågorna. Alla kommuninvånare och verksamhetsutövare har ansvar för dagvatten och tillsammans kan en hållbar dagvattenhantering skapas.

Olika aktörer som påverkar dagvattenavrinningen inom ett avrinningsområde (Svenskt Vatten publikation P110)

Fastighetsägare

Fastighetsägare ansvarar för att ta hand om dagvattnet som uppkommer inom den egna fastigheten. Hanteringen får inte medföra en betydande olägenhet för omgivningen.

Figur 1. Exempel på hur regnvatten kan samlas upp (foto från Ystad kommun).

Antingen kan detta göras genom lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD, där fastighetsägaren helt och hållet tar hand om dagvattnet inom sin fastighet genom att exempelvis leda det till gräsmatta eller till stenkista. Det finns även möjligheter att samla upp regnvatten och på så vis behålla det regn som faller på fastigheten för att använda till senare behov av bevattning, se foto.

Fastighetsägaren kan även leda dagvattnet till förbindelsepunkt för det allmänna dagvattensystemet om fastigheten ligger inom verksamhetsområde för dagvatten. Även om dagvattnet kan ledas till det allmänna dagvattensystemet har fastighetsägaren ett ansvar för att låta så mycket dagvatten som möjligt infiltrera ner i mark inom sin fastighet. Fastighetsägare ansvarar för ledningarna och dess funktion inom den egna fastigheten fram till förbindelsepunkten där Österlen VA tar över ansvaret.

Kommunen

Kommunen har ansvaret för att planlägga mark och vatten. Planeringen ska säkra att marken används till det den är mest lämpad för. Planläggning ska bara göras om det är lämpligt från allmän synpunkt. Faktorer som kommunen ska ta hänsyn till när markens lämplighet att planläggas bedöms är bland annat hälsa och säkerhet, vatten- och avloppsförsörjning, översvämningar och erosion. Dagvatten ingår även i detta ansvar vilket innebär att kommunen vid planläggning ska ha försäkrat sig om att dagvattenhanteringen går att lösa. Hur dagvattnet ska hanteras ska även framgå i planläggningen. Som huvudman för allmän plats ansvarar kommunen genom den kommunala organisation som är ansvarig för skötseln, för att dagvatten från till exempel vägar, torg och parker avleds till det allmänna dagvattenledningsnätet eller på annat sätt tas om hand.

Väghållare

Väghållaren ansvarar för avvattningen av vägar och gator. Det finns statliga, kommunala och enskilda vägar och gator. Trafikverket har ansvaret för statliga vägar. Kommunen har ansvaret för kommunala vägar. Enskilda fastighetsägare eller samfällighetsföreningar och vägföreningar har ansvaret för enskilda vägar. Ofta samlas dagvattnet från gator och vägar upp av rännstensbrunnar som tillhör väghållaren och sedan rinner vidare till det allmänna dagvattenledningsnätet som kan vara i form av en underjordisk ledning, ett öppet dike eller ett dagvattenmagasin.

Österlen VA

Österlen VA ansvarar för att allmänna VA-ledningar byggs och underhålls. Inom ett verksamhetsområde för dagvatten ansvarar Österlen VA för hanteringen av dagvatten efter förbindelsepunkten för respektive fastighet. Förbindelsepunkten ligger vanligtvis 0,5 m utanför fastighetsgränsen och utgör den juridiska gränsen mellan den privata VA-installationen och den allmänna VA-anläggningen. Utanför verksamhetsområde för dagvatten ligger ansvaret för avledningen på fastighetsägare, samfälligheter eller liknande. Österlen VA medverkar även i planlägningsprocessen för att säkerställa att dagvattenfrågan hanteras.

Handlingsplan Skyfall

Vattentjänstplanen ska redovisa hur de allmänna VA-anläggningarna ska säkras för att klara framtida skyfall. För att kunna redovisa detta har en skyfallskartering har genomförts med hjälp av programmet Scalgo.

Karteringen behöver vidareutvecklas och förfinas. I dagsläget tar Scalgo Live inte hänsyn till markens infiltrationsegenskaper men programmet kommer att utvecklas. Markens infiltrationsegenskaper är en viktig faktor att ta hänsyn till då detta ger en bättre bild av verkligheten. På vissa platser har regnet bättre möjlighet att sjunka undan istället för att ge upphov till översvämningar.

Nuvarande dagvattensystem i Simrishamn är till stora delar kopplat till havet som slutrecipient. Ett högt vattenstånd kan ge upphov att utloppen däms upp och en stor föreliggande risk är då att havsvatten tränger in i avloppsledningsnätet via bräddpunkter där det finns överbyggnad mellan spill- och dagvatten (Skillinge hamn ett exempel).

Ev framöver ta med ledningsmodeller

Åtgärd skyfall	Status	Ansvar	Varför
----------------	--------	--------	--------

Utvidgad skyfallsanalys/konsekvensanalys på de allmänna VA-anläggningarna.	Ej påbörjat	ÖVA, kommun	Vidareutveckla den skyfallskartering/ lågpunktskartering som gjorts i denna vattentjänstplan. Vidareutveckla konsekvenser och åtgärder och inkludera ledningsnätet.
Fördjupad analys av anläggningar i risk för påverkan vid skyfall genom platsbesök	Ej påbörjat	ÖVA	Några av kommunens VA-anläggningar kan antas vara i risk för påverkan vid skyfall vid Scalgo-analys. Dessa objekt behöver besökas och undersökas på plats för eventuella specifika åtgärder (pumpstationer, vattenverk, avloppsreningsverk, vattentäcker mm) Åtgärder skulle kunna handla om bortkoppling av påverkade anläggningar vid skyfall, tätning eller upphöjning av brunnar, upphöjning av elinstallationer m.m.
Inkludera risker med skyfall och översvämningrisk vid riskbedömning av verksamheten och avloppsreningsverk.	Påbörjat	ÖVA	Både RSA samt övergripande riskbedömning enligt verksamhetsutövarens egenkontroll ska inkludera denna typ av risker, dess sannolikhet samt konsekvens. På så vis är verksamheten mer förberedd på denna typ av riskhantering och frågeställningar.
Skyfallsplan	Ej påbörjat	ÖVA, kommun	Ta fram en långsiktig plan och handlingsplan för hur kommunen med dess invånare och samhällsfunktioner ska skyddas mot skyfall

Del 4: Konsekvenser av åtgärderna i Vattentjänstplanen

I denna avslutande del av Vattentjänstplanen har konsekvenserna av åtgärderna belysts utifrån om det finns påverkan på grundvattenförekomster, nollalternativet samt kommunens hållbarhetspolicy.

Påverkan på grundvattenförekomster genom nya utbyggnadsområden

Havängs sommarby ca 190 hushåll (spillvatten): påverkar inte vattenuttag.

Knäbäckshuset ca 19 hushåll (dricksvatten och spillvatten): innebär ökat vattenuttag, ca 7 m³/dag (2,5 personer per hushåll, 140 l/p/d). Det skulle kunna innebära att vattenuttaget ökar med ca 0,3%, vilket inte bedöms påverka vare sig vattendom eller aktuella grundvattenförekomsters miljö kvalitetsnormer (MKN).

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att en Simrishamns kommun inte tar fram en Vattentjänstplan.

Simrishamns kommun är VA-huvudman för samtliga VA-anläggningar och Österlen VA dess driftbolag. Med denna plan får VA-huvudmannen en bättre samlad bild av nuläget och hur vattentjänsterna ska kunna skyddas, stärkas och förbättras för de kommande tolv åren.

Om Vattentjänstplanen inte färdigställs förloras de fördelar som finns med att genomföra och fastställa vattentjänstplanen enligt de upprättade handlingsplanerna (i del 3). Syftet med handlingsplanerna är att bibehålla och utveckla en hållbar och långsiktig VA-planering. Genom att ta fram en Vattentjänstplan erbjuds även allmänheten och de boende inom kommunen att på ett bättre vis få kunna ta del av vilka möjligheter som ges för vatten- och spillvattenförsörjning samt dagvattenhantering inom kommunen. Det är inte alla områden som är enkla att försörja med vattentjänster utifrån hur befintligt ledningsnät och hur verksamhetsområdena är utformade medan förhoppningen är att peka ut områden där de allmänna vattentjänsterna lättare finns att tillgå. Denna möjlighet förloras om Vattentjänstplanen inte tas fram.

Slutligen är det ett nytt lagkrav som säger att alla kommuner ska ta fram en aktuell Vattentjänstplan.

Hållbarhetspolicy för perioden 2021-2030

Simrishamns kommun har tagit fram en Hållbarhetspolicy för perioden 2021-2030, syftet är att den ska peka ut viljeinriktningar och prioriteringar för hela kommunkoncernen avseende arbetet mot en hållbar utveckling. Policyn innehåller 17 fokusområden med strategiska ställningstaganden för att Simrishamns kommun lokalt ska bidra till att FN:s Agenda 2030 samt de nationella miljö kvalitetsmålen och de nationella folkhälsopolitiska målen ska kunna nås.

Hållbarhetspolicyn ska fungera som ett stöd till arbetet med hållbarhet för hela kommunen och samtliga nämnder ska utifrån de strategiska ställningstagandena ta fram underlag för en kommungemensam handlingsplan som ska revideras regelbundet. Åtgärderna i handlingsplanen kommer att utgöras av aktiviteter som strävar mot de strategiska ställningstagandena i policyn. Arbetet med policyn ska återrapporteras årligen till kommunfullmäktige.

I hållbarhetspolicyn finns ett antal fokusområden identifierade där ett samlat grepp utgående från hållbarhet i varje fråga i sin helhet tas kring aktuella politik- och förvaltningsområden. Fokusområde 6 är Vattenkloka samhällen där flertalet strategiska ställningstagandet gjort för att bland annat uppnå möjlighörandet av en hållbar stadsplanering med hållbara vattenlösningar och säkerställande av vatten och sanitet.

Ett utdrag av från de strategiska ställningstaganden fokusområde 6, Vattenkloka samhällen:

- Verka för hållbart dricksvattenuttag från alla vattentäkter för att inte utarma resursen bl.a. genom cirkulära lösningar där renat spillvatten återanvänds.
- Skydda vattenresurserna för att säkerställa dricksvattenkvalitet.
- Planera för att säkra vattenresurser för att minska konsekvenser av torra och minskad grundvattenbildning.
- Kartlägga och åtgärdsplanera för extrema händelser som t.ex. skyfall, översvämningar, stormar, havsnivåhöjning och torra.

Framtagandet av Vattentjänstplanen påverkar flertalet strategiska ställningstaganden i Simrishamns kommuns hållbarhetspolicy positivt, både direkt och indirekt.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Vattentjänstplanen bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan, se bilaga 2. De få planerade utbyggnadsområden för allmänt VA (Haväng, Knäbäckshusen) anses inte påverka miljön negativt, utan snarare positivt då fler ansluts till kommunalt avloppsreningsverk som har möjlighet att rena avloppsvattnet mer än de enskilda avlopp som finns idag. Den ökade belastningen på reningsverk och vattenverk vid utbyggnad antas vara obetydlig.

Åtgärderna som listas i handlingsplanen kommer att utredas separat och miljöbedömning görs i de enskilda fallen då betydande miljöpåverkan kan antas.

En undersökning om betydande miljöpåverkan har genomförts som motiverar ovanstående och finns som bilaga till detta dokument.

Bilagor

Bilaga nr 1. Bedömningsgrunder till utbyggnad av allmänna VA-tjänster på landsbygden
Bilaga nr 2. Undersökning av betydande miljöpåverkan.

Referenser, underlag och källor

- M152 Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan - komplettering av VA-plan
- Naturvårdsverkets vägledning om strategiska miljöbedömningar
- Scalgo Live (verktyg)
- VA-ledningsdatabas, VA-banken
- VA-plan, Investerings- och utbyggnadsplan för VA Simrishamns kommun, antagen 2016
- Vattenförsörjningsplan Strategi för att långsiktigt säkra den kommunala dricksvattenförsörjningen, Simrishamns kommun, antagen 2021
- VattenAtlas.se
- Översiktsplan Framtiden, antagen 2015